

2.5

Bunnhabitater og bunntilknyttede ressurser

2.5.1 LANGE, BROSME OG BLÅLANGE

Foto: Havforskningsinstituttet

Brosme trives godt på korallrevne langs norskekysten. Tusk is a common fish on the reefs along the Norwegian coast.

Kristin Helle
kristin.helle@imr.no

Odd Aksel Bergstad
odd.aksel.bergstad@imr.no

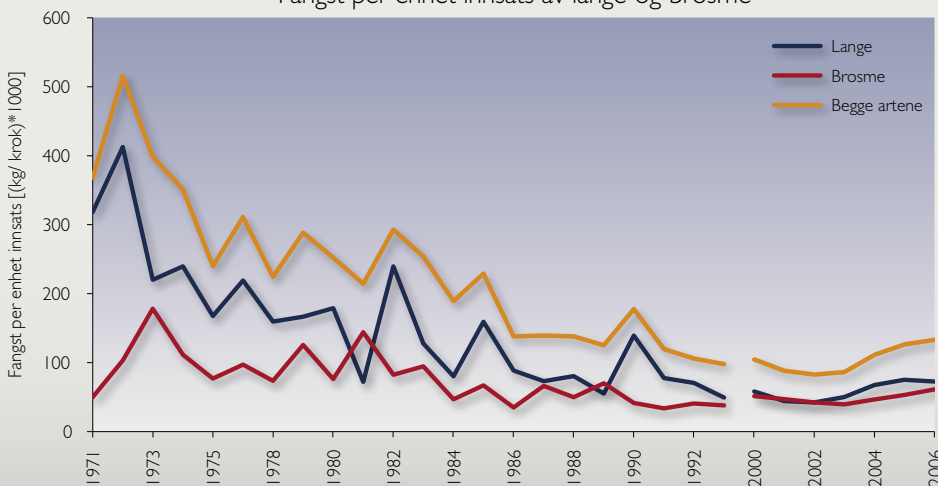
► **Status og råd**

Lange, brosmme og blålange fiskes over store deler av Nord-Atlanteren. Informasjon om de tre artene fås stort sett fra fiskeriene, og det finnes ikke beregninger

på bestandsstørrelsen. Fangst per enhet innsats av lange og brosmme har gått ned med rundt 70 % siden 1970-tallet (Figur 2.5.1.1), og i de delene av utbredelsesområdet som har høyest beskatning, regnes bestandene for å ha risiko for redusert reproduksjonsevne.

Fra 2000 til 2006 er autolineflåten som fisker lange og brosmme, blitt mer enn halvert, mens fangst per fartøy har hatt en jevn

Fangst per enhet innsats av lange og brosmme

Figur 2.5.1.1

Utviklingen av fangst per enhet innsats [(kg/krok)*1000] for lange, brosmme og begge artene kombinert. I disse resultatene er det kompensert for alle kjente teknologiske endringer. Development of catch-per-unit of effort [(kg/hook)*1000] for ling (orange), tusk (red) and both species combined (blue). These estimates are adjusted for all known technological changes.

Lange

Molva molva

Familie: Torskefamilien (Gadidae)

Maks størrelse: 40 kg og 2 m

Levetid: Kan trolig bli 30 år

Leveområde: På kontinentalsokkelen, på bankene og i fjordene fra Biscaya til Island, i Skagerrak, Kattegat og det sørvestlige Barentshavet

Hovedgyteområde: I Nordsjøen, på Storegga, ved Færøyene, bankene vest av De britiske øyer og sørvest av Island

Føde: Fisk

Nøkkeltall:

KVOTERÅD: Ingen kvoteråd, men innsatsen bør reduseres med 30 %

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK:

Ingen kvote i norske farvann, norsk kvote i EU: 5 780 tonn, Færøyene 1 759 tonn lange/blålange, Island: 500 tonn lange og brosme

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK:

Totalt 40 000 tonn, norsk: 16 800 tonn
NORSK FANGSTVERDI (2006):
 227 mill. kroner

Utbredelsesområde

Lange finnes på hard bunn eller sandbunn med store steiner i varme, relativt dype områder på kontinentalsokkelen, på bankene og i fjordene fra Biscaya til Island, i Skagerrak og Kattegat og i det sørvestlige Barentshavet. Arten kan også forekomme i Nordvest-Atlanteren fra Sør-Grønland til Newfoundland. Det er vanligst å finne lange på 300–400 meters dyp, men den kan påtreffes mellom 60 og 1000 m. Ungfiskene er utbredt i relativt grunne, kystnære områder og på bankene, inkludert den nordlige delen av Nordsjøen. Lange blir kjønnsmoden i 5–7-årsalderen. Den har trolig en alders- eller størrelsesavhengig utvandring til dypere områder og til gyteområdene i Nordsjøen, på Storegga, ved Færøyene, bankene vest av De britiske øyer og sørvest av Island.

Brosme

Brosme brosme

Familie: Torskefamilien (Gadidae)

Maks størrelse: Om lag 9 kg og 1 m

Levetid: Kan trolig bli over 20 år

Leveområde: Fra Irland til Island, i Skagerrak og Kattegat, det vestlige Barentshavet og Nordvest-Atlanteren. På kontinentalsokkelen/skråningen og i fjordene

Hovedgyteområde:

Kysten av Sør- og Midt-Norge, sør- og sørvest av Færøyene og Island

Gytetidspunkt:

Gyter på 100–400 m dyp i april–juni

Føde: Fisk, men også sjøkreps, trollhummer og reker

Nøkkeltall:

KVOTERÅD: Ingen kvoteråd, men innsatsen bør reduseres med 30 %

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK:

Ingen kvote i norske farvann, norsk kvote i EU: 3 400 tonn, Færøyene 1 759 tonn, Island: 500 tonn lange og brosme

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK:

Totalt 24 500 tonn, norsk: 14 400 tonn
NORSK FANGSTVERDI (2006):
 122 mill. kroner

Utbredelsesområde

Brosme er en bunnlevende art som foretrekker steinbunn på kontinentalsokkelen og -skråningen fra 100 til 1000 m. Den lever sitt voksne liv i relativt dype områder, men ungfisk kan påtreffes ganske grunt. Dietten består av fisk og større krepssdyr. Leveområdet strekker seg fra Irland til Island og Grønland, og omfatter også Skagerrak, Kattegat og det vestlige Barentshavet. Den finnes også i Nordvest-Atlanteren, for eksempel på Georges Bank utenfor USA og Canada, ved Vest-Grønland og langs Den midatlantiske rygg til om lag 52°N. Brosmen blir kjønnsmoden i 8–10-årsalderen (varierer mellom områder). Kjente gyteområder finnes utenfor kysten av Sør- og Midt-Norge, og sør og sørvest av Færøyene og Island, men det finnes trolig også andre.

Blålange

Molva dipterygia

Andre norske navn:

Bjørkelonge, blålong

Familie: Torskefamilien (Gadidae)

Maks størrelse: 15 kg og 1,5 m

Levetid: Minst 30 år

Leveområde:

Fra Marokko til Island, i Skagerrak, Kattegat og i det sørvestlige Barentshavet

Hovedgyteområde: Reykjanesryggen

sør av Island, ved Færøyene, vest av Hebridene og langs Storegga

Føde: Fisk

Nøkkeltall:

KVOTERÅD: Ingen kvoteråd, men det anbefales stopp i det direkte fisket og reduksjon i bifangster

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK:

Ingen kvote i norske farvann, norsk kvote i EU: 160 tonn, Færøyene 1 759 tonn lange/blålange

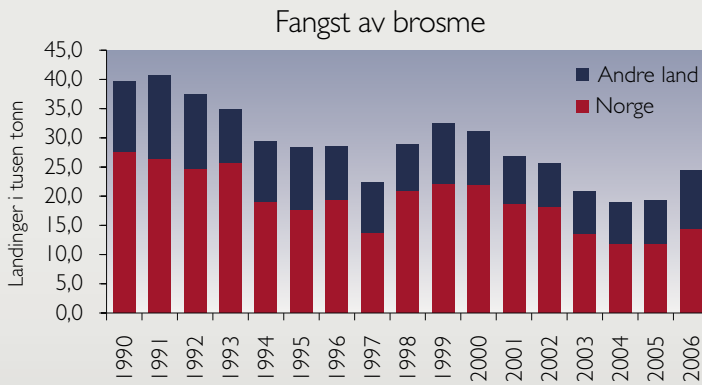
SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK:

Totalt 7 000 tonn i 2006, norsk: 300 tonn
NORSK FANGSTVERDI (2006):
 2,7 mill. kroner

Utbredelsesområde

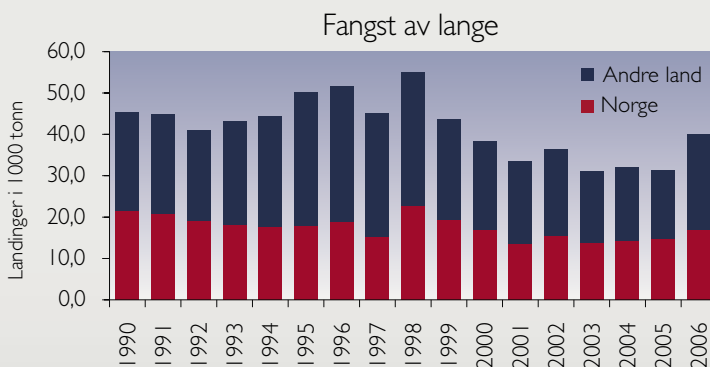
Blålange er utbredt fra Marokko til Island, i Nordsjøen og Skagerrak, og i det sørvestlige Barentshavet. Den er mest tallrik i varme, dype sokkelområder, i kontinental-skråningen og i fjordene. Den er vanligst på 350–500 m dyp, men kan finnes mellom 200–1500 m. Den finnes også i Middelhavet, ved Grønland og på østkysten av Canada og USA fra Labrador til Cape Cod. Dietten består hovedsakelig av fisk. Kjente hovedgyteområder er Reykjanesryggen sør av Island, ved Færøyene, vest av Hebridene og langs Storegga, men tallrikheten i disse områdene er usikker. Til forskjell fra lange og brosme opptrer blålange spesielt konsentrert i gyteperioden.

Figur 2.5.1.2

Utvikling av norske og internasjonale landinger av brosme. Kilde: ICES WGDEEP.

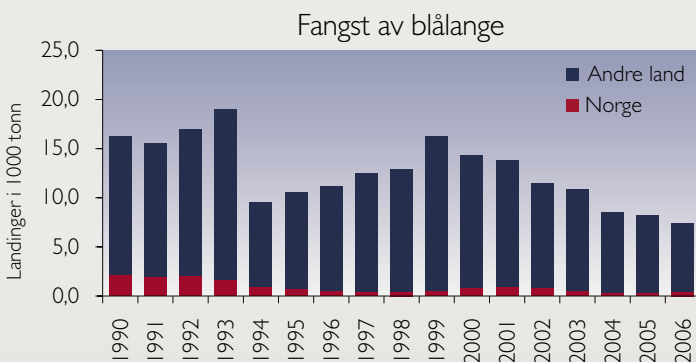
Development of Norwegian (red) and international (blue) landings of tusk. Source: ICES WGDEEP.

Figur 2.5.1.3

Utvikling av norske og internasjonale landinger av lange. Kilde: ICES WGDEEP.

Development of Norwegian (red) and international (blue) landings of ling. Source: ICES WGDEEP.

Figur 2.5.1.4

Utvikling av norske og internasjonale landinger av blålange. Kilde: ICES WGDEEP.

Development of Norwegian (red) and international (blue) landings of blue ling. Source: ICES WGDEEP.

oppgang. Hvert fartøy har i gjennomsnitt fisket flere dager og satt flere kroker per dag. Dette kan være grunnen til at fangst per enhet innsats (målt i kg fisk per 1000 krok) har holdt seg stabil, noe som igjen kan tyde på at bestandene holder seg på et stabilt, men lavt, nivå sammenlignet med 1970-årene.

For lange og brosme anbefalte ICES i 2004 en reduksjon i fiskeinnsatsen på 30 % i forhold til 1998-nivået. For lange er det et særskilt råd for Færøyene (ICES-område Vb) som sier at innsatsen ikke må øke utover dagens nivå. For blålange anbefales både stopp i det direkte fisket, stenging av gyteområder og tekniske regulerings tiltak for å redusere bifangst i blandingsfiskerier.

Fiskeri

Norge har kvoter i EU-sonen, i færøysk og islandsk sone. I norske områder er det ingen regulering av fisket etter lange, brosme og blålange. Kvoteforhandlingene med EU for 2008 har gitt Norge 5 638 tonn lange, 3 350 tonn brosme og 160 tonn blålange. I færøysk sone har Norge fått 2 525 tonn lange/blålange og 1 847 tonn brosme. I islandsk sone kan Norge fiske 500 tonn lange og brosme. De rapporterte norske fangstene i 2006 var 14 400 tonn brosme, 16 800 tonn lange og 400 tonn blålange.

Norge tar om lag 70 % av totalfangsten av brosme som rapporteres (Figur 2.5.1.2), men også Færøyene og Island fisker vesentlige mengder brosme. Norge tar 40–50 % av langefangstene (Figur 2.5.1.3). Andre land med et betydelig langefiske er Frankrike, Færøyene, Island, Spania og Storbritannia. Norge fisker bare en liten del av blålangefangstene, de siste ti årene 4–7 % (Figur 2.5.1.4). Frankrike fisker mest, mens Færøyene, Island og Storbritannia har mindre innsats. Brosme fanges som bifangst i trål-, garn og linefiskeriene, mens lange er en viktig målart for line- og garnfisket. Blålange beskattes hovedsakelig med trål, gjerne på gyteområdene hvor fisketetteten er høyest, men også i en rekke blandingsfiskerier.

Ling, Tusk and Blue Ling

Data from the fisheries show that the catch-per-unit of effort for ling and tusk has declined by 70% since the 1970s. Motivated by this decline, ICES recommended in 2004 that the fishing effort for ling and tusk should be reduced by 30% with reference to the 1998 level. During

the period 2000 to 2006, the long liner fleet has more than halved, while the average catch per vessel has increased. Each vessel fishes more days and uses more hooks per day in the ling and tusk fishery. This may be the reason why the catch-per-unit of effort has been stable – though at a low

level – during this period, and may indicate that the stocks are smaller but stable compared to the 1970s. For blue ling, ICES recommended that directed fisheries should be banned and spawning areas with high aggregations should be closed.